

VEENDIJKPAD 8 KM

toren met gracht, en een aantal batterijen voor geschut en schansen. Deze zijn verdwenen. Wel ligt er nog een tankversperring op de Oostdijk. Enkel straatnamen als de Oude en Nieuwe Schans en de Bunschoter Kom herinneren nog aan het militaire verleden.

8 Kieviten, ganzen en oeverplanten

De Oosterpolder is een belangrijk weidevogelgebied. Hier werken agrariërs en weidevogelbeschermingsgroepen samen om de legfels te beschermen van onder andere de kievit, grutto, tureluur en scholekster. De aangelegde natuurvriendelijke oevers zijn niet zo steil waardoor water- en oeverplanten beter kunnen groeien. Zoals de zwanebloem, grote ratelaar, kattestaart en dotterbloem. Deze planten trekken vlinders en insecten aan, goed voedsel voor jonge weidevogels. In de winter is de Oosterpolder een belangrijk voedselgebied voor ganzen. Kolganzen, brandganzen en Canadese ganzen zijn hier dan veelal in overvloed aanwezig.

9 De grens

De Laak is al eeuwenlang de natuurlijke grens tussen Bunschoten en Nijkerk, en tegelijkertijd de grens tussen de provincies Utrecht en Gelderland. Laak betekent dan ook 'grens'. Tegenwoordig kan men dankzij het project Laakzone over de verbrede Laak en de aansluiting op de Rengerswetering met kano's, sloepen en fluisterboten vaarroutes volgen tussen Bunschoten en Vathorst. Wellicht is in de avonden het Laakmannetje te horen. In oude volksverhalen vertelt men over dit mannetje dat daar ronddoelt, omdat het tijdens zijn leven de Laak verkeerd had gemeten en daar spijt van kreeg na zijn dood. Daarom roept hij: 'Laakmannetje, Laak. Ik heb de Laak niet recht gemeten. En heb ik m'n arme ziel vergeten.'

10 Historische boerderijen

De wateroverlast in dit gebied had tot gevolg dat de boeren de hoogste plekken moesten opzoeken om hun boerderijen te bouwen. De oude boerderijplaatsen zijn daarom terug te vinden op de dekzandheuvels die in de Nijkerker polder Arkemheen hier en daar boven de later gevormde veen- en kleilagen uitsteken. Bontepoort, De Pol en Nekkeveld zijn hier voorbeelden van. Boerenzwaluwen zijn hier veel te vinden en vertonen hier tegenwoordig hun acrobatische kunsten. De nesten worden bij voorkeur gemaakt in boerenschuren, loodsen en dergelijke waar ze in en uit kunnen vliegen.

hier
vrouwen

Dit Klompenpad is tot stand gekomen onder coördinatie van Landschap Erfgoed Utrecht in samenwerking met diverse particuliere eigenaren, vele vrijwilligers, gemeente Bunschoten en andere partijen uit de streek. Klompenpaden zijn cultuurhistorische wandelroutes die particuliere terreinen, zoals landgoederen en boerenland, toegankelijk maken voor de wandelaar. Ze gaan zoveel mogelijk over historisch tracé en onverharde paden. Rust, kleinschaligheid en de combinatie van cultuur en natuur bepalen de sfeer en vertellen bewoners en wandelaars over de geschiedenis van hun omgeving. Ook het landschap heeft voordeel van de ontwikkeling van Klompenpaden: vaak worden landschapselementen hersteld en aangelegd. Door aan te sluiten bij lokale initiatieven als landwinkels, horeca en kamperen bij de boer wordt de economie van de streek versterkt.

Meer informatie over Klompenpaden: www.klompenpaden.nl.
Hier vindt u ook actuele wijzigingen of aandachtspunten.

Meer informatie over Landschap Erfgoed Utrecht:
www.landschaperfgoedutrecht.nl

PRAKTISCHE INFORMATIE

- Rondwandeling gemarkeerd in twee richtingen met blauwe klompjes.
- Een deel van de route is in verband met het broeden van weidevogels gesloten tussen 1 maart en 1 juli. In die maanden is de route door de weilanden dicht en volgt u de 'route tijdens broedseizoen' (+ 1 km). Dit is aangegeven in het veld en op de kaart.
- De nummers op de kaart verwijzen naar bezienswaardigheden langs de route die beschreven worden in deze brochure.
- Routenavigatie en informatie over landschap en cultuurhistorie is ook beschikbaar via de Klompenpaden app.
- Het Klompenpad is niet geschikt voor kinderwagens en rolstoelen vanwege de smalle en onverharde paden. Stevig en waterdicht schoeisel wordt aanbevolen.
- Honden zijn verboden op particuliere delen van het Klompenpad om verstoring van vee en wild te voorkomen. Dit is aangegeven op de openstellingsborden die u aan het begin van het particuliere terrein vindt.

productie & eindredactie tekst	Landschap Erfgoed Utrecht Arie ter Beek, Stichting Centrum voor Erfgoed & Cultuur Bunschoten-Spakenburg, Klompenpadwerkgroep Bunschoten-Spakenburg, Landschap Erfgoed Utrecht
beeldmateriaal	Collectie Arie ter Beek, Het Utrechts Archief. De historische afbeelding op de voorkant is een afbeelding van Bunschoten rond 1744.
opmaak	Designimals, Laura Hondshorst

© Landschap Erfgoed Utrecht
2023, 1^e online publicatie. Alle rechten voorbehouden

Bij vragen of opmerkingen over dit pad kunt u contact opnemen met Landschap Erfgoed Utrecht via www.klompenpaden.nl.

NIET BESTEMD
VOOR VERKOOP

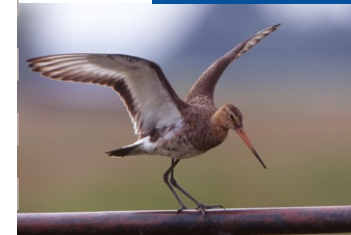

hier
vrouwen

Wandelen door de
polder, over boerenland
en dijken in het
buitengebied van
Bunschoten-Spakenburg

VEENDIJKPAD 8 KM

KLOMPENPADEN

VEENDIJKPAD 8 KM

1 Wetering en ruilverkaveling

De Rengerswetering is een watergang die vele kilometers lang is en overtoellig regenwater afvoert naar het Eemmeer. De watergang begint bij de snelweg A1 en eindigt bij het gemaal bij de Oostdijk. De wetering doorsnijdt zo het polderland aan de oostkant van Bunschoten. Haar naam dankt deze watergang aan A.J. Looxma van Welderen baron Rengers (1875-1947). Een man die als dijkgraaf veel voor het waterschap in en rond Eemland betekend heeft, onder meer als grondlegger van de ruilverkaveling in dit gebied, die tussen 1941 en 1952 uitgevoerd werd.

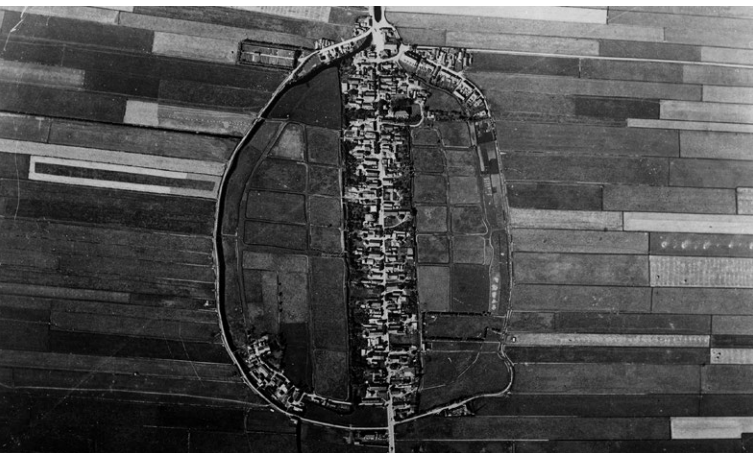
2 Bedekt met veen

Het is niet onwaarschijnlijk dat Bunschoten voor de ontginning voor het grootste deel bedekt was met veen. Zoals veenmosveen, zeggeveen en broekveen. In dit gebied liepen zones van deze drie typen veen geleidelijk in elkaar over. Op de plek rond de oude stadskern van Bunschoten en aan de oostkant van de Veenestraat en langs de Eem moet dat broekveen geweest zijn. Een soort die goed gedijt in voedselrijke grond.

3 Uitbreidingsplanningen geannuleerd

Achter de erven van de woningen aan de Dorpstraat liggen de zogenoemde Stadsweiden. Een opvallend, en tegenwoordig zeldzaam, binnenstedelijk poldergebied van grote historische waarde. Dit gebied werd als bouwlocatie opgenomen in een middeleeuws uitbreidingsplan. Een stratenpatroon in de vorm van burgwalle was al aangelegd toen de stad verwoest werd in opdracht van de

De stadsweiden rond Bunschoten

hier vrouwen

Het ontbijt is niet compleet zonder plak

bisschop van Utrecht. Het uitbreidingsplan werd niet uitgevoerd, de Stadsweiden zijn tot op de dag van vandaag behouden gebleven.

4 Plakken voor zondagochtend

De plakken van Geurten zijn een echte specialiteit uit Bunschoten-Spakenburg. Bij bakkerij Ru van Wouter van Geurten worden deze ronde platte koeken nog steeds gebakken. Traditioneel worden de plakken gegeten bij voorkeur 's zondagsochtend voor de kerk. Een andere specialiteit zijn de Spakenburgse Harten, een nog net geen gare koek als knapperige variant van de plakken. Op het hart wordt altijd glazuur gebruikt ter versiering of met een hartenwens. Deze worden gemaakt voor speciale gelegenheden zoals trouwerijen, verjaardagen of geboortes.

5 Twee verschillende plaatsen

Bunschoten en Spakenburg waren vroeger twee heel verschillende plaatsen. Bunschoten kreeg in het verleden stadsrechten vanwege de strategische ligging tussen de gewesten Holland en Gelre en de ligging aan de rivier de Eem. De eerste bewoners van dit gebied vestigden zich aan het eind van de 12de eeuw op hoger gelegen gedeelten langs de Eem. Later verplaatste de nederzetting naar wat de stad Bunschoten werd. Eeuwenlang was dit een plek met veel veehouderijen. Spakenburg was door de ligging aan de Zuiderzee een echt vissersdorp. De haven ontstond aan het einde van een afwateringskanaal. Door de groei van de vissersvloot werd in 1886 de Nieuwe Haven

gegraven. Toen in 1932 de Afsluitdijk werd aangelegd, verdween de visserij en werden beide havens jachthavens. De Oude Haven is nu een museumhaven, doordat steeds meer historische schepen er een ligplaats kregen, zoals botters en andere historische schepen.

6 Hokken aan de dijk

Vanaf het begin van de 15de eeuw zijn in de omgeving van Bunschoten-Spakenburg dijken aangelegd om het achterliggende land te beschermen tegen overstromingen. De Veendijk of Oostdijk is aangelegd na 1409 na een stormvloed. In de eeuwen erna is de dijk steeds verstevigd en verhoogd. Zoals in 1916, toen een zware Noordwesterstorm enorme schade had aangericht aan de Zuiderzeedijken. Voor het herstel was veel mankracht nodig. Om hen tijdelijk te huisvesten werden enkele percelen ten zuiden van de Oostdijk daarvoor aangewezen. Er verrezen werkketen voor het personeel en stallingen voor vervoersmiddelen. Deze percelen werden in de volksmond wel aangeduid als Hok- en karland.

7 Verdedigingslinie uit het verleden

Het grondgebied van de gemeente Bunschoten lag in de Grebbelinie. Deze verdedigingslinie loopt van Rhenen tot Bunschoten-Spakenburg. Door de zeesluis bij Spakenburg te sluiten en water vanuit de Nederrijn in te laten kwam het land langs de hele linie onder water te staan, zoals de Bunschoter Kom. In de omgeving lagen verschillende verdedigingswerken ter bescherming van de zeesluis. Ten oosten van het dorp lag bijvoorbeeld een Spaanse redoute, een omwalde

De Oude Haven

VEENDIJKPAD 8 KM

● ● ● ● ● Veendijkpad
route tijdens
broedseizoen van
1 maart tot 1 juli

0 1 Km

TOP De Kooi
START
P ☕ 🚌

Startpunt → TOP De Kooi, Zevenhuizerstraat 1, Bunschoten-Spakenburg (let op: pas vanaf 12.00 uur open en op zon- en maandag dicht). U kunt ook parkeren en starten bij het gemeentehuis/Korenmolen De Hoop gelegen aan de Stadsspui 2, Bunschoten-Spakenburg.

Openbaar vervoer → Bushalte Gemeentehuis, Bunschoten

Horeca → Grandcafé De Kooi, Zevenhuizerstraat 1, Bunschoten-Spakenburg. Wieken Brasserie, Stadsspui 4, Bunschoten-Spakenburg

Voor actuele informatie zie www.klompennpaden.nl.

Een deel van de route is in verband met het broeden van de weidevogels gesloten tussen 1 maart en 1 juli. Dit is ter plekke met borden aangegeven. In die maanden kunt u alleen de alternatieve route volgen (+ 1 km).

Te gast op het erf en boerenland

Klompennpaden lopen regelmatig over het erf van een boer, langs een beekje of over een sloot. Vaak is dit privéterrein. Er wordt nauw samengewerkt met boeren en grondeigenaren die recreatief medegebruik toestaan. Zonder hun toestemming waren er niet zoveel Klompennpaden.

Honden verboden

Als wandelaar ben je te gast. Het betreden van privéterrein wordt aangegeven met een speciaal openstellingsbord. Ook geldt een hondenverbod. Loslopende honden kunnen onrust veroorzaken bij vee, wild of weidevogels. Daarnaast kunnen ze ziekten verspreiden. Daarom zijn honden verboden op Klompennpaden. Wij danken u voor uw begrip.

HOE WERKT DEZE DOWNLOADBARE BROCHURE

Download deze brochure en druk het af in kleur (dubbelzijdig, gespiegeld langs korte zijde) voordat u gaat wandelen. U krijgt dan de brochure + de wandelkaart geprint. De brochure kunt u als een echte folder vouwen over de aangegeven grijze lijnen. Deze brochure bevat altijd de meest actuele informatie.

hier vouwen

hier vouwen

Grutto

Kievit

Waarom is dit gebied gesloten van 1 maart tot 1 juli?

Grutto's, kieviten, tureluurs en nog veel meer prachtige weidevogels zijn echte oerbewoners van de graslanden. In dit buitengebied werken veehouders en vrijwilligers aan de bescherming van deze weidevogels om ze in stand te houden. Als zij dat niet zouden doen, verdwijnen ze.

Weidevogels hebben namelijk rust in het broedseizoen nodig. Ze zijn erg gevoelig voor verstoring: wanneer bijvoorbeeld een wandelaar het nest van een weidevogel passeert, ook al is dat op honderd meter afstand, geven de oudervogels een signaal af. Kuikens in het veld verstoppen zich en stoppen met eten zoeken of raken onderkoeld.

Ontdek het mooie buitengebied van Bunschoten.

Wandelen door het open polderlandschap van Eemland,

op de grens van de provincie Utrecht en door de

historische stadswieden van Bunschoten. Geniet van

het weidse uitzicht, de rust en de combinatie van

cultuur en natuur. Klompen aan, rugzak op en gaan!